

El Carnaval, recuperat

El "ranxo" o "sopa", una de les tradicions més esteses a l'Empordà

Les festes de Carnaval, que com tantes altres coses havien estat suspeses també després del 1939, tornen ara a recuperar la brillantor i popularitat que havien tingut. Enguany, són moltes les poblacions que, d'una manera o altra, celebren el Carnaval, sovint enllaçant amb la tradició històrica de cada lloc.

DIES DE PLAER I DE FOLLIA...

El Carnaval o Carnestoltes, com també se l'anomena a Catalunya, abasta un període de temps de tres dies, els anteriors al dimecres de cendra, que no pot escaure's mai abans del 2 de febrer ni després del 7 de març. El dia pròpiament dit de Carnaval és el dimarts, vigília del primer dia de la Quaresma, que dura quaranta dies fins a la Setmana Santa.

L'origen del nom i de la festa es remonta a temps molt antics, anteriors al cristianisme, i té un contingut ple de simbolisme i màgia. Posteriorment, ja a l'Edat Mitjana, es reprengué amb força i es considerava que es tractava d'uns dies de plaer i follia, anteriors al període de dejuni i abstinència de la Quaresma.

Capmany

Festa Major, amb l'elecció de la pubilla, i Carnaval

(De la nostra Redacció, per Josep Maria Ortega). Aquest cap de setmana, dissabte i diumenge, Capmany celebrarà la seva Festa Major, amb diferents actes: balls, sardanes, competicions esportives, etc., així com un Ofici solemne. Cal destacar que diumenge, al migdia, tindrà lloc un concert de música catalana, al saló de ball, per la cobla-orquestra Selvatana, i a la nit, en el mateix lloc, s'elegirà la pubilla de Capmany i les seves dames d'honor.

CARNESTOLTES

Per altra banda, la població celebrarà la festa de Carnaval, que s'iniciarà prop de les cinc de la tarda de dimarts, dia 7. Les dones preparen el cèlebre "ranxo", que serà repartit a tothom gratuïtament. A continuació, hi haurà sardanes, per la cobla-orquestra "Figueres", i a les 10 de la nit un gran ball de disfresses, en el transcurs del qual s'atorgaran premis a les millors; ball que serà amenitzat també per l'orquestra "Figueres".

EL CARNAVAL, A L'EMPORDÀ

A l'Empordà, el Carnaval era una festa antigament molt celebrada i sota diferents formes. Joan Amades, que ha recollit tot aquest tipus de tradicions ("El Costumari Català: el curs de l'any"), ens parla de nombrosos balls i danses propis d'aquestes diades: Ball de Cavallets (Sant Feliu de Guixols), Ball dels Confits (Castelló d'Empúries, Figueres, Verges), Ball de la Patacada (Cadaqués), Ball de Nyacres (Sant Pere Pescador i Roses), Ball del Drac (Port de la Selva), Ball de la Civada, Ball d'en Serallonga (Cabanes), etc. A part d'això, hi havia altres costums, alguns relacionats amb el Carnestoltes, un ninot que s'enterrava simbòlicament, llegint-se el seu testament que solia donar

peu a què amb un to satíric i a voltes grotesc es criticàssin aspectes de la vida local.

La majoria d'aquests costums varen anar desapareixent durant el segle passat, si bé va romandre imperturbable a molts llocs el de fer un àpat col·lectiu a la plaça principal del poble. Tampoc no se sap els orígens d'aquesta tradició, si bé sembla que en un principi era coneguda amb el nom de "sopa dels pobres", perquè es donava gratuïtament a aquests. Però ja al segle XIX el "ranxo" o "sopa" de Carnaval era molt conegut i hi prenia part la majoria de gent de cada poble. En les dies anteriors, es recollia menjar per les cases de poble i ja arribats al dimarts de Carnaval es feia una gran festa, amb disfresses, músics, cors, etc. Entre els pobles que se sap que ho celebraven hi havia els de Lledó, Sant Llorenç de la Muga, Verges, l'Armentera, Castelló d'Empúries, Sant Pere Pescador, Garriguella, Albons, etc.

Actualment, el Carnaval és celebrat a la majoria de nuclis importants, però l'única tradició que resta gairebé intacta és la d'aquest àpat. Dos pobles, l'Armentera i Verges, s'han distingit sobretot per la seva "sopa" que cada any és consumida per prop d'un miler de comensals. El gran ressò popular que ha adquirit ha impulsat a altres poblacions i avui se celebra també a Pau, Garriguella, Campmany, etc., havent-se traslladat al diumenge, que enguany s'escau el 5 de febrer. El "ranxo", que es fa en grans perols, consisteix generalment en una arrossada, a la qual s'hi afegeixen mongetes i carn, principalment, i és condició indispensable que ningú no mengi cap altra cosa ni es porti res més llevat del plat, la cullera i el got.

No cal dir que actes com aquests, pel que tenen de recuperació d'una part de les nostres tradicions i pel caliu d'amistat i alegria que comporten, són avui un exemple del que han de ser les nostres festes.

Josep Playà i Maset

Llers

"L'Òliba", grup de titelles figuerenc, animarà aquest any el Carnaval

(De la nostra Redacció, per J.M.O.).- El grup "L'Òliba", de la Societat Coral Erato, de Figueres, animarà aquest any el Carnaval de la població de Llers.

—Hi presentarem —ens diuen els components del grup— uns personatges molt interessants: un gegant, una bruixa, un pollet i una gallina.

—Quin dia?

—Diumenge, a la cercavila del Carnaval.

BERENADA I BALL DE DISFRESSES

Efectivament, la cercavila

carnavalesca tindrà lloc a Llers el proper diumenge, a les quatre de la tarda, i es tracta d'un acte molt simpàtic, ja que, a mesura que llurs integrants volten pels carrers, la gent que surt per tal de veure'ls els ofereixen diferents productes: bunyols, torrades, vi, etc.

Un cop acabada la cercavila, es fa una berenada a la plaça. I després, a la nit, a la sala de ball, hi ha un gran ball de disfresses.

Aquest any, sens dubte, la presència del grup de titelles figuerenc, "L'Òliba", amb els seus ninots, atorgarà al Carnaval de Llers un gran relleu.

L'Escala

"Si voleu salvar el món, disfresseu-vos"

(Del nostre corresposal, F.T.).- A l'Escala, Albons i l'Armentera, hom celebrarà el Carnaval amb grans festes, que ja començaran uns dies abans. Hi haurà arrossades, sardinades, "sopes", concursos de disfresses, balls, concursos infantils...

QUE TOTHOM ES DISFRESSI...!

A l'Escala, i sota el lema "Si voleu salvar el món, disfresseu-vos", el dia 5, a dos quarts d'onze del matí s'obrirà la festa amb una gran sardinada a la Riba, acompanyada de bon vi i sarda-

nes interpretades per la cobla-orquestra "Baix Empordà". A la tarda, hi haurà un concurs de disfresses per a infants i, a la nit, disfresses i ball pel conjunt "Setson". A la mitja part, s'invitarà tothom a un "cremat" seguitament, més ball amb nombrosos concursos: ball de la taronja, ball de l'escombra, ball de la farandola, etc.

Els organitzadors, és a dir, l'Associació de Veïns i un grup de joves del Centre Esportiu i Recreatiu, recomanen que la gent es disfressi el màxim possible, per tal de fer més alegria la festa.